

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**VAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SU VE
KANALİZASYON İDARESİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ**

2017 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2018

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	4
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	11
8.	EKLER.....	21

KISALTMALAR

TOKİ: Toplu Konut İdaresi

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1. VASKİ 2015 – 2016 – 2017 Yılları Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu 1

Tablo 2. Detay Kesin Mizana Göre Hesaplanması Gereken Duran Varlık Amortismanı Hesap Tablosu 5

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Van Büyükşehir Belediyesi'nin bağlı kuruluşu Van Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (VASKİ), 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre mahalli idare kapsamında değerlendirilmektedir. Kurum, 27.05.2016 tarih 29724 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin öngördüğü Tahakkuk Esaslı Muhasebe sistemini kullanmaktadır. Bu bağlamda ürettiği tablolar ve cetveller Yönetmelik'in 484 ve 485. maddelerinde sayılan mali tablolardan oluşmaktadır.

2015 ve 2016 bütçe gerçekleştirmeleri ile 2017 yılına ilişkin bütçe rakamları ve gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir;

Tablo 1.VASKİ 2015 – 2016 – 2017 Yılları Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu					
<i>Bütçe Giderinin Türü</i>		<i>2015 Bütçe Gerçekleşme (%75,97)</i>	<i>2016 Bütçe Gerçekleşme (%69,51)</i>	<i>2017 Bütçe</i>	<i>2017 Gerçekleşme (%78,07)</i>
1	Personel Giderleri	22.129.970,23	25.290.386,65	28.896.000,00	21.221.132,00
2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.928.161,43	4.407.641,56	5.243.000,00	3.716.992,56
3	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	51.688.131,34	59.434.281,03	79.857.000,00	82.025.263,93
4	Faiz Giderleri	895.758,87	1.729.910,86	1.508.000,00	3.715.701,46
5	Cari Transferler	871.762,50	1.056.544,56	1.735.000,00	962.516,38
6	Sermaye Giderleri	27.464.101,54	20.984.517,49	47.529.000,00	25.501.838,32
7	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	100.000,00	0,00
8	Borç Verme	0,00	0,00	500.000,00	0,00
9	Yedek Ödenek	0,00	0,00	10.307.000,00	0,00
Bütçe Gideri Toplamı		106.977.885,91	112.903.282,15	175.675.000,00	137.143.444,65
<i>Bütçe Gelirinin Türü</i>		<i>2015 Gerçekleşme (%57,08)</i>	<i>2016 Gerçekleşme (%59,69)</i>	<i>2017 Bütçe</i>	<i>2017 Gerçekleşme (%77,57)</i>
3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	41.872.139,62	55.460.277,49	110.162.000,00	86.159.096,52
4	Alınan Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	163.000,00	0,00
5	Diğer Gelirler	38.685.141,91	42.466.993,61	65.500.000,00	51.048.385,54
6	Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Ret ve İadeler (-)	174.614,18	973.186,42	150.000,00	940.335,36
Bütçe Geliri Toplamı		80.382.667,35	96.954.084,68	175.675.000,00	136.267.146,70
Bütçe Gider-Gelir Farkı		26.595.218,56	15.949.197,47	0,00	876.297,95

- Bütçe gelirlerinde 2015 ve 2016 yıllarına göre önemli artış su satış gelirlerinden kaynaklanan Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri kaleminde olmuştur. Önceki yıllarda bütçe tahminlerine göre %60 seviyesinin altında kalan gelir gerçekleşmesi 2017 yılında % 77'yi aşmıştır. Bu da Kurumun 2017 yılında abone sayısında sağladığı artış kaynaklıdır. Bilançoda

(Uzun vadeli) 400 Banka Kredileri Hesabında 110.154.204,39 TL'lık borç gözükmektedir. Banka ana borcundan kaynaklı faizlerin izlendiği 481 hesabında da önceki yıla göre 18 milyon TL'yi aşan artış muhasebe kaynaklı düzeltme işlemlerinden ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak Kurum gelirlerinin giderlerini karşılama düzeyleri 2015'de %75,13 ve 2016'da %85,87 iken 2017 yılında %99,36'ya ulaşmıştır.

- Bilanço toplamındaki önceki yıla göre %1200'ü aşan yükseliş 2017 yılında Kurum taşınmazlarının envanterinin tamamlanarak muhasebe kayıtlarına alınmasından kaynaklanmaktadır.

- Bilançodaki kısa vadeli yabancı kaynaklar içerisinde yer alan 322 Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabındaki 68.548.422,52 TL'lık miktarın 67.172.873,43 TL'lık kısmının kaynağı Kurumun elektrik dağıtım şirketine olan borcudur.

- Diğer Gelirler kaleminde 2017 yılında gözüken 51.048.385,54 TL'lık toplamın 48.774.967,84 TL'lık kısmı merkezi idare vergi gelirlerinden kaynaklanan miktar olup toplam bütçe gelirinin %35,8'ini oluşturmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,

- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabında ve Binalar Hesabında Yer Alan Duran Varlıklar İçin Amortisman Ayrılmaması

VASKİ Genel Müdürlüğü tarafından Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre 2017 yılına sonuna dek tamamlanması gereken taşınmazların envanteri, değerlemeleri ve cins tashihlerinin yapılarak muhasebeleştirilmesi işlemleri tamamlanmış olmakla birlikte 2017 yılında muhasebe sistemine dahil edilen taşınmazlarla ilgili 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında ve 252 Binalar Hesabında kayıtlı varlıklar için amortisman ayrılmamıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 202'nci maddesinde maddi duran

varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-) kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Yönetmelik'in 203'üncü maddesine göre ise maddi duran varlıklar hesapları için ayrılan amortisman tutarları yılsonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına (-) alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedilecektir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü (Amortisman ve Tükenme Payları hakkında) 47 sıra Sayılı Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde de açıklandığı üzere amortisman ve tükenme payı süresi, duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlar. Tebliğ'in eki listeye göre boru hatları, su isale hatları, kanalizasyon hatları için yıllık %2,5, su kuyuları için %5, diğer yeraltı ve yerüstü düzenleri için %5, binalar için %5 oranlar üzerinden amortisman ayrılacak, bu miktarlar üzerinden yıl sonunda 630 ve 257 kodlu hesaplar kullanılarak amortisman ayırma işlemleri yapılacaktır.

Aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere 748.239.573,73 TL tutarında duran varlık 2017 yılında bilanço aktifinde yer almaktadır. Bu duran varlıklar için ayrılması gereken 18.804.884,86 TL tutarındaki amortisman ayrılmamıştır.

Tablo 2. Detay Kesin Mizana Göre Hesaplanması Gereken Duran Varlık Amortismanı Hesap Tablosu			
<i>Taşınmazın Cinsi</i>	<i>Miktarı</i>	<i>Uygulanması Gereken Amortisman Oranı (%)</i>	<i>Hesaplanması Gereken Amortisman Miktarı (TL)</i>
251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı			
Enerji Nakil Hatları	13.473.450,00	2,5	336.836,25
Su İsale Hatları	138.265.095,84	2,5	3.456.627,40
Kanalizasyon Hatları	595.421.445,83	2,5	14.885.536,15
Su Kuyuları	330.391,73	5,0	16.519,59
Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	589.399,33	5,0	29.469,97
252 Binalar Hesabı			
Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar	159.791,00	5,0	79.895,50
Toplam	748.239.573,73		18.804.884,86

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında ve 252 Binalar Hesabında kayıtlı varlıklar için amortisman ayrılmaması nedeniyle Kurumun 2017 yılı hesap dönemi sonu bilançosunda yer verilen; 257 Birikmiş Amortismanlar (-) Hesabının alacağı 18.804.884,86 TL tutarında eksik görülmekte, ayrıca 630 Giderler Hesabının kullanılmaması nedeniyle Faaliyet Sonuçları Tablosunda amortisman giderlerine ilişkin giderler aynı tutar kadar eksik görülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Kuruma ait taşınmazların değerlerini belirleme çalışmalarının ancak 2017 yılı sonunda tamamlanabildiği, 2017 yılı sonunda taşınmazların

muhasebeleştirildiği, bulguda da belirtildiği gibi amortisman ayırma işlemi yapılmadığı, 2018 yılı sonunda Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabında yer alan Duran Varlıklar için ilgili mevzuatına göre amortisman ayırma işlemi yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak Kurum yanıtında 2018 yılı sonunda Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile Binalar Hesabında yer alan Duran Varlıklar için ilgili mevzuatına göre amortisman ayırma işlemi yapılacağı belirtilmiş olmasına rağmen 2017 yılı bilançosunda bu eksiklik geçerliliğini korumaktadır. Bu itibarla 2017 bilançosunda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında ve 252 Binalar Hesabında kayıtlı varlıklar için amortisman ayrılmaması nedeniyle 257 Birikmiş Amortismanlar (-) Hesabının alacağı 18.804.884,86 TL tutarında eksik görülmekte, ayrıca 630 Giderler Hesabının kullanılmaması nedeniyle Faaliyet Sonuçları Tablosunda amortisman giderlerine ilişkin giderler aynı tutar kadar eksik görülmektedir

BULGU 2: İlk Madde ve Malzeme Hesabında İzlenmesi Gereken Malzemelerin Bu Hesapta İzlenmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

Kurum dâhilinde satın alınan tüm ilk madde ve malzemeler Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine aykırı olarak giriş itibariyle aynı zamanda çıkış kaydı yapılarak muhasebeleştirilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 115'inci maddesine göre 150 İlk Madde Ve Malzeme Hesabı kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılmaktadır. Yönetmeliğin hesabın işleyişiyle ilgili 116'ncı maddesine göre ise;

- Satın alınan veya üretilen ilk madde ve malzemeler bir taraftan maliyet bedelleri ile bu hesaba borç, ilgili diğer hesaplara alacak,
- İlk madde ve malzemelerin sayımı sonucunda ortaya çıkan fazlalıklar bu hesaba borç, fazlalığın nedeninin araştırılıp sonuçlandırılmasına kadar 397- Sayım Fazlaları Hesabına alacak,
- İlk madde ve malzeme hesabında kayıtlı tutarların yılsonunda enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu ortaya çıkan artışlar bu hesaba borç, 698- Enflasyon Düzeltmesi Hesabına alacak,

- Tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemeler bu hesaba alacak, 630- Giderler hesabına borç

kaydedilecektir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 13'üncü maddesine göre ise taşınırlar, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşının ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedilir. Aynı Yönetmelik'in 30'uncu maddesinin 2'nci fıkrasına göre muhasebe kayıtlarında 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmemekte; bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II'nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilmekte; aynı maddenin 3'üncü fıkrasına göre muhasebe yetkilileri, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II'nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydetmektedir. Yönetmelik'in 32'nci maddesine göre kamu idarelerine ait taşınırların, taşınır kayıt yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında, yılsonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayılmakta ve kayıtların sayım sonuçlarıyla uygunluğu sağlandıktan sonra sayım kurulu tarafından Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli düzenlenmesini müteakiben cetvel, sayım kurulu ile taşınır kayıt yetkilisi tarafından imzalanmakta ve eki sayım tutanağı ile sayım sonuçlarına göre düzenlenen giriş ve çıkış belgeleri, taşınır kayıt yetkilisinin yılsonu hesabını oluşturmaktadır.

Yukarıda açıklanan Yönetmelikler dâhilinde kurgulanan çatı bir taşınır mal kayıt, yönetim ve muhasebeleştirme sistemidir. 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında kayıt ve izlenmesi gereken tüketim malzemeleri de bu sistem kapsamında işlem görecektir. Dolayısıyla bu nitelikteki malzemeler;

- Teslim alındığında 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı'na kaydedilecek,
- Çeşitli gerekçelerle kullanıma verildiğinde çıkışı yapılarak 630 Bütçe Gideri Hesabına alınacak,

- Belirli zamanlarda sayımı yapılarak sayım sonucu eldeki mevcut varlıklar muhasebeleştirilecek,
- Nihayetinde dönem sonunda taşınır kayıt yetkilisinin yılsonu hesabını oluşturacaktır.

Ayrıca, Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının "a" bendinde yer alan ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenmemesi istisnalarını tanımlayan beş ayrı durum, ihtiyaç duyulduğunda kullanılmak üzere satın alınarak depolanan ya da arşivlenen mal ve malzemeler ile süreli yayınlardan ciltletilmiş olanlar için geçerli değildir. Depolanan her mal taşınır işlem fişiyle kayıt altına alınacak ve izlenecektir.

VASKİ Genel Müdürlüğünde ise her ne kadar birimler bazında Taşınır Kayıt Yetkilisi ve Taşınır Konsolide Yetkilisi atanmış olmasına rağmen yukarıda anılan sistem izlenmemekte; birçok malzeme doğrudan teslim alındığında 630 Bütçe Gideri Hesabına alınarak aynı zamanda çıkışı yapılmaktadır. Örnek olarak 10 bin adet su sayacı alımı işlemi muhasebe kaydı 630.3.7.1.90'a (Diğer Dayanıklı Mal ve Malzeme Alımları) yazılarak doğrudan gider yapılmıştır. Her ne kadar kurum içerisinde kullanılan bir mal yönetim sistemi bulunsa da, bu sistem Taşınır Mal Yönetmeliğinde kurgulanan ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre muhasebeleştirilen sistemle aynı değildir. Bu nedenle yukarıda anılan 10 bin adet su sayacından kaçının elde mevcut olduğu bilgisi mali tablolara yansımamaktadır. Nitekim mizanda ilgili hesabın hem borcu hem de alacağında 3.559.610,48 TL kayıt gözükmekte, yılsonu işlemleri sonrasında bilançoda 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı yer almamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Taşınır kayıt işlemleriyle ilgili tenkit edilen hususlara gerekli hassasiyet gösterileceği iletilmiştir.

Sonuç olarak Kurum yanıtında taşınır kayıt işlemleriyle ilgili tenkit edilen hususlara gerekli hassasiyet gösterileceği iletilmiş olmakla birlikte; kurumun 2017 yılsonu bilançosunda 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabı'nda yer alan bilgiler gerçeği yansıtmamaktadır.

BULGU 3: Banka Kredilerinden Kaynaklanan Borç Tutarlarının Doğru Hesaplarda İzlenmemesi

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından bankalardan kullanılan kredilerin anapara ve faiz tutarları vadelerine göre ilgili hesaplarda izlenmemekte, banka kredi borç tutarlarının tamamı 400 Banka Kredileri Hesabında izlenilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 232'nci maddesinde 300 Banka Kredileri Hesabının; "... kurumca banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarlar ve bu tutarlara eklenen kur farkları ile 400-Banka Kredileri Hesabında kayıtlı tutarlardan vadesi bir yılın altına inenlerin izlenmesi..." için kullanılacağı düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 301'inci maddesinde 400 Banka Kredileri Hesabının; "... kurumun banka ve diğer finans kuruluşlarına olan vadesi bir yıldan fazla borçlarının izlenmesi ..." için kullanılacağı düzenlenmiştir. Aynı Yönetmeliğin 290'ıncı maddesinde; "... Uzun veya kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içinde yer alan, iç ve dış malî borçlara ilişkin olarak ay sonlarında tahakkuk ettirilen ve gelecek aylarda ya da içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemde ödenecek olan işlemiş faiz tutarı ile kuponlu tahvillerin gelecek aylarda ya da takip eden yılda kupon ödemesi yapılacak işlemiş faiz tutarı"nın 381 Gider Tahakkukları Hesabında izleneceği düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 339'uncu maddesinde; "Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki hesaplarda yer alan iç ve dış malî borçlar için ay sonlarında hesaplanan ve içinde bulunulan faaliyet dönemini takip eden dönemden sonraki dönemlerde ödenecek olan işlemiş faiz giderleri" nin 481 Gider Tahakkukları Hesabında izleneceği düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde bankalardan kullanılan kredilere ilişkin borçların anapara tutarları vadelerine göre 300 Banka Kredileri Hesabında ve 400 Banka Kredileri hesabında izlenmeli; ödenecek olan faiz tutarları ise vadelerine göre 381 ve 481 Gider Tahakkukları Hesaplarında izlenmelidir. Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kullanılan kredilerin ve kredi geri ödemelerinin muhasebeleştirme işlemleri yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmamıştır. Kullanılan krediden kaynaklanan borçların tamamı 400 Banka Kredileri hesabında izlenmiştir. 2017 yılı dönem sonu itibarıyla Kurumun bilançosunda 300 Banka Kredileri hesabında herhangi bir kayıt bulunmamakta, 400 Banka Kredileri Hesabının alacağında kayıtlı 110.154.204,39 TL tutarında kredi borcu bulunmaktadır. Bu tutar banka kredilerinden kaynaklanan anapara, faiz ve vade ayrımı yapılmadan kaydedilmiştir.

Hesap dönemi sonunda Kurumun Halk Bankasından kullandığı kredilerden vadesi bir yıla kadar olan ve 300 Banka Kredileri Hesabında izlenmesi gereken anapara tutarları 4.776.696,17 TL, 381 Gider Tahakkukları Hesabında izlenmesi gereken bir yıl içinde ödenecek kredi faiz tutarı 1.581.848,47 ve 481 Gider Tahakkukları hesabında izlenmesi gereken uzun vadede ödenecek borç faizleri tutarı 22.455.980,71 TL bu hesaplarda izlenilmemektedir. Bu

nedenle Kurumun 2017 yılı hesap dönemi sonu bilançosundaki 300 Banka Kredileri, 400 Banka Kredileri, 381 Gider Tahakkukları ve 481 Gider Tahakkukları Hesaplarındaki kayıtlar doğru bilgi içermemektedir.

Kamu idaresi cevabında; Özetle banka kredilerinden kaynaklanan anapara borçlarının 2018 yılından itibaren doğru hesaplarda takip edilmeye başlandığı, faiz borçlarının ise 2017 yılında vadelerine göre ilgili hesaplarda izlendiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak Bankalardan kullanılan kredilerden kaynaklanan anapara borç tutarlarının 2018 yılı itibarıyla doğru hesaplarda izlendiği belirtilmekle birlikte 2017 yılı içinde 381 ve 481 Gider Tahakkukları Hesaplarının doğru kullanıldığı belirtilmektedir. Ancak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 290'ıncı maddesine göre 481 Gider Tahakkukları Hesaplarında izlenilen borç faizlerinin vadesi bir yılın altına düşenlerin dönem sonunda 381 Gider Tahakkukları Hesabına aktarılması gerekmektedir. Kurum tarafından vadesi bir yılın altına düşen borç faizlerinin 381 Gider Tahakkukları hesaplarına aktarılması ise 2018 yılı dönem başında yapılmıştır.

Bankalardan kullanılan kredilerden kaynaklanan borçların anapara ve faiz tutarlarının vadelerine göre ilgili hesaplarda izlenilmemesi nedeniyle kurumun 2017 yılsonu bilançosundaki 300 Banka Kredileri Hesabında izlenmesi gereken anapara borç tutarı olan 4.776.696,17 TL kayıt bu hesapta yer almamakta, bu nedenle 400 Banka Kredileri Hesabında 4.776.696,17 TL fazla kayıt bulunmaktadır. 2017 yılsonu bilançosunda 381 Gider Tahakkukları Hesabında izlenmesi gereken bir yıl içinde ödenecek kredi faiz tutarı 1.581.848,47 bu hesapta izlenmemekte ve 481 Gider Tahakkukları Hesabında 1.581.848,47 tutarında fazla kayıt bulunmaktadır. 2017 yılsonu bilançosunda bu hesaplarda yer verilen bilgiler gerçeği yansıtmamaktadır.

Ayrıca, 2018 yılı içerisinde ödenecek olan faiz giderleri de 2018 yılının başında 381 no'lu Gider Tahakkukları Hesabına aktarılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Van Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü 2017 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Katılım Paylarının Tahakkuk Ve Tahsilinde Sorunlar Bulunması

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 87'nci maddesine göre alınmakta olan Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı ile 88'inci maddesine göre alınmakta olan Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının tahakkuk ve tahsilinde sorunlar bulunmakta, bu sorunlar VASKİ'nin gelirlerinde azalmalara neden olmaktadır.

2464 sayılı Kanun'un 87'nci maddesine göre belediyelerce ve belediyelere bağlı müesseselerce yeni kanalizasyon tesisi yapılması veya mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi hallerinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı; aynı Kanun'un 88'inci maddesine göre ise Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce beldede yeni içme suyu şebeke tesisleri yapılması veya mevcut şebeke tesislerinin tevsi ve ıslahı hallerinde dağıtımın yapıldığı saha dâhilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı alınmaktadır.

Kanun'un 89'uncu maddesine göre harcamalara katılma payları, bir program dâhilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamı olmakla birlikte bu tür hizmet giderleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İller Bankası tarafından tespit edilen ve yayınlanan rayiç ve birim fiyatlara göre hesaplanan tutarları aşmamaktadır. Ayrıca harcamalara katılma payları bina ve arsalarda vergi değerinin %2'sini geçmemektedir. Kanun'un 90'ıncı maddesine göre Su Tesisleri İle Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payları hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89'uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirilmekte; Kanun'un 93'üncü maddesine göre harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 92'nci maddeye göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde, satış, hibe ve trampa gibi devir hallerinde ise ferağ sırasında o tarihe kadar ödenmemiş taksitler peşin olarak tahsil olunmaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat bağlamında VASKİ'nin payların tahakkuk ve tahsili

aşamasında aşağıdaki sorunlar yaşanmaktadır;

- Kanun'un 93'üncü maddesinin son fıkrasına göre, harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesi belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirilmektedir. Bu gayrimenkullerin satış, hibe ve trampaları halinde tapu dairesi payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi bilgilendirmekte ve pay ödenmedikçe intikal işlemi yapılamamaktadır. Kurum (VASKİ) tarafından bu listeler ilgili tapu dairelerine bildirilmemektedir. Böylece Kanun'la tahsilatın etkinliğini artırmak amacıyla getirilen bir tedbirin gereği yerine getirilmemektedir.

- 20.11.1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer verilen düzenleme ile bu Kanun'un tüm büyükşehir belediyelerinde uygulanacağı düzenlenmiştir. 2560 sayılı Kanun'un 18'inci maddesine göre yapı için belediyeden ruhsat isteyen gerçek ve tüzel kişiler, daha önce Kurumdan su ve kanalizasyon durumu hakkında belge almak zorundadır. Kurum, o yerdeki su ve kanalizasyon şebekesine göre su ve kanalizasyon durum belgesi vermektedir. Yapıların durum belgesi alınmadan veya tesisatın durum belgesine aykırı olarak yapılması hallerinde imar mevzuatının ruhsatsız yapılar hakkındaki hükümleri uygulanmak durumundadır.

Kurum yapı ruhsatlarındaki metrekare bilgileri (yine yapı ruhsatında yer verilen bina kalitesi bilgisi ve inşaat mahalli dikkate alınarak belirlenen), Gelir İdaresi Başkanlığının çarpanı (Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile belirlenen), bina metrekare normal inşaat maliyet bedelleri ve bina metrekare birim fiyatını çarparak bina maliyetini hesaplamaktadır. Anlaşılacağı üzere Kurum'un katılım paylarını hesaplamasında değişik kurumlarca (İlçe belediyeleri, TOKİ, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) verilmekte olan yapı ruhsatındaki bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak kurumsal yazışma dosyalarının incelemesinden ruhsat veren kuruluşlar tarafından düzenli bir bilgi tedariki sağlanmadığı anlaşılmıştır. Üç ilçe belediyesinden ruhsat bilgileri temin edilmiş; VASKİ'deki mevcut bilgilerle karşılaştırılmış ve birçok ruhsat bilgisinin belediyelerce VASKİ'ye kuruluş yılı olan 2014 yılından beri gönderilmemiş olduğu tespit edilmiştir. Eksik olan bilgilere tekabül eden miktarda geçmiş yıllarda eksik tahakkuk bulunmaktadır.

- Van ilinde ruhsatsız yapı oranı yüksek olup bugüne dek net ruhsatsız yapı rakamını ortaya koyan kapsamlı bir araştırma yapılmamış olmasına rağmen ruhsatsız yapı oranının % 90'lara ulaştığı tahmin edilmektedir. Ruhsatsız yapılardan yapı ruhsatı (Ruhsatta

kayıtlı bina yapı ve arsa metrekaresi, bina özelliği gibi bilgiler) olmadığından katılım payı alınması da mümkün olamamaktadır. 2560 sayılı Kanun'un 17'nci maddesindeki “Kanalizasyon şebekesi bulunan cadde ve sokaklardaki her taşınmazın kanalizasyona bağlanması zorunludur. Bu bağlantılar, bedeli taşınmazın sahibinden alınmak suretiyle İSKİ tarafından yapılır veya projesine uygun olarak yaptırılır” hükmü yapının ruhsatı olup olmadığına bakılmaksızın en azından kanalizasyon şebekesine bağlanmasına ve bedelinin alınmasına cevaz vermektedir. Ancak, katılım payının hesaplanmasında gerekli ruhsat bilgileri olmadığından, dolayısıyla tahakkuk imkânı bulunmadığından payların gerçek maliyetler üzerinden tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir. 3/5/1985 tarih ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 21'inci maddesine göre alınması gereken yapı ruhsatı için Kanun'un 22'nci maddesinde başvuru anında belediyelere veya valiliklere teslim edilecek belgeler sayılmaktadır: Tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa ebatlı kroki. Görüleceği üzere bu maddeye göre yapı ruhsatı vermeye yetkili kılınmış kurumların başvuruda bulunanlardan su idarelerinden durum belgesi almasını şart koşacak bir hüküm getirilmemiştir. İmar Kanunu'nun 30'uncu maddesine göre ise belediye veya valilikçe yapı kullanma izni verilmektedir. Kanun'un 31'inci maddesine göre ise inşaat ruhsatına uygunluğun teyidi niteliğinde olan kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılar izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmazlar. Görüleceği üzere, 2560 sayılı Kanun'un 18'inci maddesine göre yapı için belediyeden ruhsat isteyen gerçek ve tüzel kişilerin daha önce Kurumdan su ve kanalizasyon durumu hakkında belge almak zorunluluğu getirilmekte iken, İmar Kanunu yapı kullanma izni alınmadan su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanılamayacağını hüküm altına almıştır. Açıklanan mevzuata göre öncelikle yapı için yapı ruhsatı ve inşaat sona erdikten sonra yapı kullanma izni alınması, sonrasında su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlandırılmak üzere su aboneliğinin yapılması gerekmektedir. Bu durumda yapı ruhsatı vermeye yetkili kılınmış kurumlar ile su idareleri arasında belirli dönemler dâhilinde verilen ruhsatlara ait bilgilerin paylaşımı üzerinde bir prosedür oluşturulması zorunluluk haline gelmektedir. Nitekim belge incelemesi sonucunda Van merkez İpekyolu Belediyesi'nin ruhsatı alınmış bir yapıya kullanma izni vermek için VASKİ ile birlikte Van Büyükşehir Belediyesi, Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü, Vergi Dairesi Müdürlüğünden ilişiksiz belgesi talep ettiği görülmüştür. Bu uygulama dâhilinde katılım payını taksitle ödemek isteyen kişilere tam ödeme gerçekleşmeden ilişiksiz belgesi verilmesi konusunda sorun oluşmaktadır. Bu durumda tahakkuk gerçekleşecek ancak, tahsilatta sorun yaşanabilecektir.

Sonuç olarak, VASKİ'nin katılım paylarının tahakkuku için gerekli olan bilgilerin Kuruma aktarılması yönünde kapsamlı ve işleyen bir çatı kurulmadığından VASKİ'nin gelirlerinde önemli eksiklikler oluşmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; aynen, “Kuruluş tarihimiz itibariyle Genel Müdürlüğümüzde işlem görmeden verilen inşaat ruhsatı ve yapı kullanım ruhsatlarının kurumumuza gönderilmesi için 13 ilçe belediye başkanlığına farklı zamanlarda defalarca uyarı yapılmış ve verilen ruhsatların tarafımıza gönderilmesi istenmiştir.

İlçe Belediye Başkanlıklarının gönderdiği inşaat ruhsatı ve yapı kullanım ruhsatı incelenmiş, kurumumuz tarafından işlem görmemiş gerçek ve tüzel kişilerin işlem yapılmak üzere kurumumuza yönlendirilmesi istenilmiştir.

Raporda da bahsedildiği üzere ilçe belediye başkanlıkları tarafından verilen bazı ruhsatlar, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından verilen tüm inşaat ruhsatı ve yapı kullanım ruhsatları kurumumuzda işlem görmemiştir.

Katılım payına tabii gayrimenkullerin listesinin belediyeler tarafından tapu dairelerine bildirildiği ancak kanunla tahsilatın etkinliğini arttırmak amacıyla getirilen bu tedbirin gereğinin VASKİ tarafından yerine getirilmediği belirtilmektedir.

Yapı kullanım izinleri ilçe belediyeleri tarafından verilmekte kurumumuz tarafından yapılan tahakkuk ve verilen ilişiksiz belgesinin aslı ruhsat dosyasında bulunmakta dolayısıyla ilçe belediyeleri tarafından bildirilmesi gerekmektedir” denilmiştir.

Sonuç olarak Kurum yanıtında da yinelendiği üzere Kurum gelirlerinin önemli bir unsuru olan katılım paylarının tahakkuk ve tahsilinin etkin bir şekilde yapılabilmesi açısından yapı ruhsatı vermeye yetkili Kamu Kurumlarının ruhsatlarla ilgili bilgileri Su İdarelerine düzenli bir şekilde iletmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda aslında ruhsat vermeye yetkili kurumların Yasadan kaynaklanan bir görevleri olan, bilgileri belirli aralıklarla Su İdarelerine gönderme işlemini süreç tanımlarına dahil etmeleri ve Su İdarelerinin de eğer bu konuda sıkıntı yaşanmakta ise bilgilerin edinimini garanti altına almaya yönelik sistem geliştirerek Kurumlarla yapılacak protokoller çerçevesinde bu sistemi uygulamaya koyması önerilir.

BULGU 2: Mal ve Hizmet Alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Hükümlerine Uyulmaması

Kurum tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarında; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesindeki temel ilkelere ve 22'nci maddede düzenlenen doğrudan teminle ilgili hükümlere uyulmayarak mal ve hizmet alımlarının kısımlara bölündüğü tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer verilen hüküm bağlamında, büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 2017 yılı için 58.555 TL'nı aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlarının ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın piyasada fiyat araştırması yaparak, doğrudan temin yöntemi kullanılarak yapılmasına imkân verilmiştir. 4734 sayılı Kanun'un "*Temel ilkeler*" başlıklı 5'inci maddesinde İdareler yapacakları ihalelerde rekabeti, eşit muameleyi ve kaynakların verimli kullanılmasını, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını sağlamakla sorumlu tutulmuştur. Ayrıca eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ve bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usullerinin Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği temel ilkeler arasında sayılmıştır. Bu Kanun'a göre çıkarılan Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "*Temel İlkeler*" başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında; "*Eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak ya da bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla hizmet alımları kısımlara bölünemez.*" düzenlemesine, Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "*Temel İlkeler*" başlıklı 4' üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise; "*Eşik değerlerin veya parasal limitlerin altında kalmak ya da bu Yönetmelikte yer alan diğer hükümlerin uygulanmasından kaçınmak amacıyla mal alımları kısımlara bölünemez*" düzenlemelerine yer verilmiştir.

Kurum tarafından, yukarıda yer verilen rekabeti ve eşit muameleyi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını sağlama ve parasal limitlerin altında kalmak amacıyla alımların kısımlara bölünemeyeceği ilkelerine aykırı şekilde bazı sondaj borusu, dalgıç motor ve pompa alımları kısımlara bölünerek, doğrudan temin yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "İlimizde ilçe ve mahallelerde içme ve kullanma suyunda kaynakların yanı sıra sondaj kuyularında büyük önem taşımaktadır. Sondaj kuyularında oluşan arıza ve aksaklıklar çok hızlı çözülmesi gereken ve aciliyet arz eden hususlardır. Arıza ekiplerimizin sondaj kuyularında oluşabilecek arızaları önceden tahmin etmesi mümkün olmadığından arıza anında ihtiyaç duyulan malzemeler doğrudan temin yoluyla elde edilmektedir. Durumun aciliyeti sebebiyle sondaj borusu, dalgıç motor ve pompa alımlarında doğrudan temin yoluna gidilmektedir. Bu konuda 2018 yılında doğrudan temin yönteminin çok fazla kullanılmaması için motor-pompa alım ve sarım işleri ihale yoluyla yapılmıştır. Ancak ihale listesinde olmayıp ve öngörülemeyen malzemeler doğrudan temin yoluyla karşılanacaktır" denilmiştir.

Sonuç olarak Doğrudan temin uygulaması 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesinde kurumlara öngörülemeyen alımları hızlı bir şekilde yapmaları amacıyla bir istisna olarak getirilmiştir. Ancak bu istisnanın sınırı da yine bulguda açıklandığı üzere aynı Kanun ile getirilmiştir. Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ve bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer ihale usulleri Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabileceği temel ilkeler arasında sayılmıştır. Bir Su İdaresinin temel ihtiyaç duyulduğu malzemelerden birinin de su pompaları olduğu yadsınamaz. Zaten bu nedenle önceki yıl satın alım bilgilerinden yola çıkılarak tüm yıl ihtiyacını yıllık yapılacak bir açık ihale ile karşılanmanın gereği açıktır. Bu bakımdan temel ve yıla yaygın ihtiyaçların açık ihale usulüyle karşılanması gerekmektedir.

BULGU 3: 4857 sayılı İş Kanunu'na Tabi Olarak Çalışan İşçilerin Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması ve Kullanılmayan Yıllık İzin Ücretleri İçin Karşılık Ayrılmaması

4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinleri düzenli olarak kullanılmamakta ve işçilerin kullanmadıkları yıllık ücretli izinlerine ilişkin karşılık ayrılmamaktadır.

Anayasa'nın 50'nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında aşağıdaki hükümlere yer verilmiştir.

"Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.”

Anayasa'da yer verilen bu hüküm doğrultusunda 4857 sayılı İş Kanunu'nun; “*Yıllık ücretli izin hakkı ve izin süreleri*” başlıklı 53'üncü maddesinin birinci fıkrasında aşağıdaki düzenlemeye yer verilmiştir.

“İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.”

4857 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiş, 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de Kanun'a uygun olarak yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. 4857 sayılı Kanun'un 56'ncı maddesinde yer alan yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu hükmüne göre yıllık iznin kullandırılması gerekmektedir.

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıllık izinlerinin düzenli bir şekilde kullandırılmadığı, işçilerin geçmiş yıllardan devreden izinlerinin olduğu, bazı işçilerin 388 güne ulaşan kullanılmayan ücretli yıllık iznin bulunduğu tespit edilmiştir. Kurum tarafından; işçilerin anayasal olan dinlenme ve yıllık ücretli izin haklarının düzenli bir şekilde kullanması sağlanmalı ve böylece kurumun kullanılmayan yıllık ücretli izinler nedeniyle büyük bir borç yükü altına girmesi engellenmelidir.

Kullanılmayan işçi yıllık izin ücretlerinin 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesaplarında izlenmesi, izin ücretlerinin ödenmesi esnasında 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesaplarından 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabına aktarma işlemlerinin yapılarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. İşçilerin kullanılmayan ve ödenmesi gereken yıllık ücretli izinlerinin muhasebeleştirilmemesi nedeniyle Kurumun 2017 dönem sonu

bilançosunda 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabının alacağında 1.953.199,01 TL kayıt bulunması gerekirken bu hesapta herhangi bir kayıt yer almamaktadır.

***Kamu idaresi cevabında;** aynen “Genel Müdürlüğümüz bünyesinde 4857 sayılı iş kanununa tabi çalışan işçilerin kullanılmayan yıllık izinleri için, anılan kanunun 53 ve 56 ncı maddeleri gereğince kullanılacaktır. Kurumda çalışan işçilerin yıllık izin ücretleri 30.03.2018 tarihinde 1665 no'lu yevmiye fişi ile muhasebeleştirilmiştir. İşçilerin yıllık izin ücretleri 1.953.199,01TL olup bu miktar 479 no'lu Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında takip edilmektedir”* denilmiştir.

***Sonuç olarak** 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi işçi olarak çalışan işçilerin yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yıllık izinlerinin kullanılması gerekmektedir. İşçilerin kullanmadıkları yıllık ücretli izinler için karşılık ayrılmaması nedeniyle Kurum bilançosundaki 479 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı 2017 yılsonu itibarıyla 1.953.199,01TL tutarında hata içermektedir. Bu nedenle bu hesapta yer verilen bilgiler gerçeği yansıtmamaktadır.*

BULGU 4: Kamuya Olan Taksitlendirilmiş Vergi Ve Sigorta Prim Borçlarının Vadelerine Göre İlgili Hesaplarda İzlenmemesi

VASKİ'nin kamu kurumlarına olan ve ilgili kanunları gereği yapılandırılarak taksitlendirilen 20.018.358,08 TL tutarında vergi ve sigorta prim borçları vadelerine göre ilgili hesaplarda izlenilmemekte, borç miktarının tamamı 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında izlenmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 278 ve 322'nci maddelerinde aşağıdaki düzenlemelere yer verilmiştir.

“368 Vadesi geçmiş ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi ve diğer yükümlülükler hesabı

Hesabın niteliği

Madde 278 – (1) Bu hesap, kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve diğer yükümlülükler ile ertelenen veya taksitlendirilen vergi ve diğer yükümlülüklerin erteleme veya taksitlendirme vadesinin bir yılı aşmayan kısımlarının izlenmesi için kullanılır.

(2) Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içindeki kamuya olan ertelenmiş

veya taksitlendirilmiş borçlar hesabında kayıtlı vergi ve diğer yükümlülüklerden dönem sonunda erteleme veya taksitlendirme süresi bir yılın altına inenler bu hesaba kaydedilir.

438 Kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar hesabı

Hesabın niteliği

Madde 322 – (1) Bu hesap, kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksitide bağlanmış olup bir yıldan daha uzun sürede ödenecek olan kısmının izlenmesi için kullanılır.”

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümleri gereği kamuya ait olan taksitlendirilmiş vergi ve sosyal güvenlik prim borçlarının vadelerine göre; 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı ile 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

VASKİ tarafından ilgili kanunlarınca yapılandırılarak taksite bağlanan borçların tamamı Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar ana hesap grubunda yer alan 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesabında izlenilmektedir. Taksite bağlanan borç miktarları vadeleri dikkate alınarak ilgili hesaplarda izlenmemektedir. Borç tutarlarının vadeleri dikkate alınarak ilgili hesaplarında izlenmemesi muhasebenin dönemsellik ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir.

2017 yılı hesap dönemi sonunda 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabında kayıtlı 20.018.358,08 TL borç bulunmaktadır. Ancak ilgili kanunlar gereği yapılandırılan ve 2018 yılında ödenecek vergi ve sosyal güvenlik prim borcu miktarı 3.031.3318,29 TL tutarındadır. Vadesi bir yılın üzerinde olan ve 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında izlenmesi gereken borç miktarı ise 16.987026,79 TL'dir.

Kurumun kamuya olan yapılandırılmış borçlarını vadelerini dikkate alarak ilgili hesaplarda izlememesi nedeniyle bilançosunda 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı ve 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında yer verilen bilgiler gerçeği yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; 2018 yılından itibaren kamu kurumlarına olan ve ilgili kanunları gereği yapılandırılarak taksitlendirilen vergi ve sigorta prim borçlarının vadelerine göre ilgili hesaplarda izlenilmeye başlandığı belirtilmektedir.

Sonuç olarak Kamuya olan ve ilgili kanunları uyarınca yapılandırılarak taksitlendirilen vergi ve sigorta prim borçlarının vadelerine göre ilgili hesaplarda izlenmemesi nedeniyle Kurumun 2017 yılsonu bilançosundaki 368 Vadesi Geçmiş Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler 16.987.026,79 TL fazla, 438 Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı ise aynı tutar kadar eksik görülmektedir. Bu nedenle Kurumun 2017 yılsonu bilançosunda bu hesaplarda yer verilen bilgiler gerçeği yansıtmamaktadır.

8. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

VAN SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ									
2017 YILI BİLANÇOSU (TL)									
Aktif		2015	2016	2017	Pasif		2015	2016	2017
	1 DÖNEN VARLIKLAR	53.131.621,26	65.712.509,01	87.206.814,22		3 Kısa Vadeli Yabancı	75.193.199,73	100.079.588,72	136.651.943,63
	Hazır Değerler	2.982.297,94	5.030.105,29	8.518.695,11		Faaliyet Borçları	61.643.680,44	70.125.939,67	102.134.285,69
101	Alınan Çekler Hesabı	0,00	86.894,00	86.894,00	320	Bütçe Emanetleri Hesabı	18.413.655,93	26.895.915,16	33.585.863,17
102	Banka Hesabı	2.818.623,18	4.563.772,57	8.083.421,71	322	Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı	43.230.024,51	43.230.024,51	68.548.422,52
108	Diğer Hazır Değerler Hesabı	51.000,00	6.312,08	26.361,59		Emanet Yabancı Kaynaklar	1.450.998,99	2.095.086,50	3.115.834,44
109	Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hs.	112.674,76	373.126,64	322.017,81	330	Alınan Depozito ve Teminatlar Hs.	63.938,79	109.083,96	203.994,66
	Faaliyet Alacakları	40.458.121,41	43.995.478,63	54.389.679,74	333	Emanetler Hesabı	1.387.060,20	1.986.002,54	2.911.839,78
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabı	40.321.509,83	15.548.084,05	26.345.100,99		Ödenecek Diğer	12.098.440,30	27.857.967,78	31.401.137,37

121	Gelirlerden Takipli Alacaklar	0,00	26.551.357,51	22.906.558,96	360	Ödenecek Vergi ve Fonlar Hs.	5.711.600,85	10.654.550,99	2.061.369,08
122	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hs.	136.611,58	1.883.557,14	5.125.539,86	361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hs.	4.162.691,90	6.755.101,56	2.131.827,44
126	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hs.	0,00	12.479,93	12.479,93	362	Fonlar veya Diğer Kamu	2.224.147,55	5.565.214,99	7.189.582,77
	Diğer Alacaklar	805,54	1.503,76	20.232,50	368	Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya	0,00	4.883.100,24	20.018.358,08
140	Kişilerden Alacaklar Hesabı	805,54	1.503,76	20.232,50		Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	80,00	594,77	686,13
	Ön Ödemeler	258.640,70	266.063,32	0,00	397	Sayım Fazlaları Hesabı	80,00	594,77	686,13
160	İş Avans Ve Krediler Hesabı	1.000,00	0,00	0,00		4 Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	116.656.640,27	106.478.957,57	141.777.410,23
161	Personel Avansları Hesabı	1.000,00	0,00	0,00		Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	108.792.874,95	101.894.392,46	110.154.204,39
162	Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hs.	256.640,70	266.063,32	0,00	400	Banka Kredileri Hesabı	103.792.874,95	95.944.392,46	110.154.204,39

	Diğer Dönen Varlıklar	9.431.755,67	16.419.358,01	24.278.206,87	403	Kamu İdarelerine Mali Borçlar	5.000.000,00	5.950.000,00	0,00
190	Devreden Katma Değer Vergisi Hs.	9.431.755,67	16.419.358,01	24.278.206,87		Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	1.707.452,40	158.163,05	9.167.225,13
	2 DURAN VARLIKLAR	47.248.736,95	70.577.593,14	1.163.018.786,56	472	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	1.707.452,40	158.163,05	9.167.225,13
	Faaliyet Alacakları	15.029,37	7.804.811,34	12.101.708,74		Gelecek Yıllara Ait Gelirler	6.156.312,92	4.426.402,06	22.455.980,71
222	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli	15.029,37	7.804.811,34	12.101.708,74	481	Gider Tahakkukları Hesabı	6.156.312,92	4.426.402,06	22.455.980,71
	Maddi Duran Varlıklar	47.233.707,58	62.019.396,80	1.150.917.077,82		5 Öz Kaynaklar	-91.469.481,79	-70.268.444,14	971.796.246,92
250	Arazi ve Arsalar Hesabı	719.109,30	1.071.722,70	355.421.090,78		Net Değer	-133.786.634,64	-132.508.380,91	922.594.382,51
251	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hs.	11.672.089,89	30.062.315,75	748.079.782,73	500	Net Değer Hesabı	-133.786.634,64	-132.508.380,91	922.594.382,51
252	Binalar Hesabı	0,00	159.791,00	159.791,00		Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet	22.634.038,00	42.317.152,85	62.239.936,77
253	Tesis Makina ve Cihazlar Hesabı	3.203.413,05	7.417.954,41	7.551.108,41	570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet	22.634.038,00	42.317.152,85	62.239.936,77

T.C. Sayıştay Başkanlığı

254	Taşıtlar Hesabı	254.000,00	427.400,00	1.070.900,00		Dönem Faaliyet Sonuçları	19.683.114,85	19.922.783,92	-13.038.072,36
255	Demirbaşlar Hesabı	1.092.967,07	1.390.129,98	1.919.274,08	590	Dönem Olumlu Faaliyet	19.683.114,85	19.922.783,92	0,00
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	-2.904.127,36	-7.045.215,53	-10.029.557,80	591	Dönem Olumsuz Faaliyet	0,00	0,00	-13.038.072,36
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar	33.196.255,63	28.535.298,49	46.744.688,62					
	Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0,00	753.385,00	0,00					
260	Haklar Hesabı	2.500,00	755.885,00	755.885,00					
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	-2.500,00	-2.500,00	-755.885,00					
294	Elden Çıkarılacak Stoklar ve	7.960,00	18.614,88	18.614,88					
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	-7.960,00	-18.614,88	-18.614,88					
Aktif Toplamı		100.380.358,21	136.290.102,15	1.250.225.600,78	Pasif Toplamı		100.380.358,21	136.290.102,15	1.250.225.600,78

	9 Nazım Hesaplar	5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01		9 Nazım Hesaplar	5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01
	Nakit Dışı Teminatlar ve	5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01		Nakit Dışı Teminatlar ve	5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01
910	Teminat Mektupları Hesabı	5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01	911	Teminat Mektupları Emanetler	5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01
Aktif Nazım Hesaplar Toplamı		5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01	Aktif Nazım Hesaplar Toplamı		5.456.315,76	8.871.759,60	12.198.746,01
Genel Aktif Toplam		105.836.673,97	145.161.861,75	1.262.424.346,79	Genel Pasif Toplam		105.836.673,97	145.161.861,75	1.262.424.346,79

VAN SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2017 YILI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU (TL)

	Giderin Türü	2015	2016	2017		Gelirin Türü	2015	2016	2017
1	Personel Giderleri	23.740.369,47	23.737.091,87	30.230.194,08	3	Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri	62.419.072,45	70.771.496,24	113.318.093,06
2	Sosyal Güvenlik Primleri	3.928.161,43	4.315.484,76	3.698.239,26	4	Alınan Bağış Ve Yardımlar	807.764,57	0,00	0,00
3	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	38.719.997,45	47.176.423,78	92.218.480,50	5	Diğer Gelirler	39.104.844,08	44.248.169,17	53.413.551,27
4	Faiz Giderleri	7.052.071,79	0,00	21.745.280,11					
5	Cari Transferler	807.187,50	978.282,00	891.218,88					

T.C. Sayıştay Başkanlığı

12	Gelirlerin Ret Ve İadeler	9.987,00	0,00	0,00				
13	Amortisman Giderleri	2.205.761,68	4.151.743,05	3.737.727,27				
14	Tüketim Malzemeleri	5.439.561,84	3.488.609,14	3.554.825,48				
20	Silinen Alacaklardan	161.468,09	11.249.246,89	23.693.751,11				
99	Diğer Giderler	584.000,00	0,00	0,00				
Giderler Toplam		82.648.566,25	95.096.881,49	179.769.716,69	Gelirler Toplam	102.331.681,10	115.019.665,41	166.731.644,33
					Faaliyet Sonucu (+/-)	19.683.114,85	19.922.783,92	-13.038.072,36